

Cap a unes noves Illes Balears

El Govern balear, a instància del govern del Consell de Mallorca, estudia una reforma dels consells insulars que, de fet, significarà la implantació d'una nova estructura institucional balear, més insularista que no balearista.

ARXIU / JOAN CELIA

ARXIU / JOAN CELIA

Munar (esquerra) ha instat el Govern balear, presidit per Antich (dreta), a fer efectiu el traspàs de competències als consells, i també a redefinir l'estructura institucional de la comunitat balear. UM té en el nacionalisme insularista la seva raó de ser ideològica.

El segon punt de l'acord programàtic de govern signat el 19 de juliol entre els partits que formen el Pacte de Progrés diu: "Es configurarà una nova estructura institucional de les Illes Balears emanada del reconeixement del protagonisme dels consells insulars, que han d'ésser el centre de la vida política de cada illa i han de continuar avançant en el procés de creixement polític i de modernització. Aquestes institucions insulars tenen el dret d'assumir la majoria de competències que els corresponen, d'acord amb l'Estatut d'Autonomia...".

Aquest punt, essencial en el Pacte, va ser introduït a instàncies d'UM, partit que des que va ser

refundat, el 1993, té en el nacionalisme insularista la seva raó de ser ideològica. Maria Antònia Munar sempre que es refereix a la qüestió explica que Balears "no existeix", que no és un sentiment reconegut per cap ciutadà, que a les Illes hi ha menorquins, eivissencs, mallorquins i formenterers, però no "balears" i que, per tant, és lògic que la realitat política vagi en consonància amb aquesta realitat social. Per això, des de sempre UM ha apostat per enfortir molt els consells i *aprimar* de competències el Govern balear. Aquest partit fins i tot desitjaria que en un futur l'executiu comú no sigui més que un "coordinador" dels consells i que li quedi poca cosa més que les competències generals

(Educació per exemple). Seria com una mena de *confederació* balear, formada a partir dels consells insulars. Aquesta estructura uniria reminiscències historicistes, el Gran i General Consell medieval com a unió dels consells, i referències ben actuals, com ara el sistema institucional basc amb les diputacions dels territoris històrics (cal recordar que UM és aliada política del PNB, amb el qual manté unes relacions excel·lents).

Si UM aconsegueix concretar aquesta relectura insularista de l'Estatut d'Autonomia, el fet és que el concepte polític unitari balear quedaria molt minvat. De fet, ja s'han aixecat veus que alerten del perill de la "voladura" de Balears. Però la realitat és que amb l'Estatut a la mà i amb la força negociadora que té UM gràcies al paper de frontissa de què gaudeix, res en principi no fa suposar que no se'n surti amb la seva.

L'insularisme. Des de la instauració autonòmica, el 1983, el PP sempre havia exercit el Govern balear i almanco dos dels tres consells insulars al mateix temps. Això explica que la pressió insularista no s'hagi evidenciat mai. El 1995 començaren a canviar les coses. UM va aconseguir la presidència del Consell mallorquí gràcies al Pacte de Progrés (PSIB, PSM i UM, amb el suport extern d'EU) i convertí la institució en un vertader contrapoder del Govern balear, alhora que reivindicava constament més poder per als consells, que, al seu parer, havien de

ARXIU / RAFA GIL

ARXIU / JOAN CELIÀ

ARXIU / RAFA GIL

convertir-se en els vertaders governs de cada illa. Ara que el partit de Maria Antonia Munar és la clau del Pacte de Progrés instal·lat en el Govern balear, ha pogut introduir en l'acord de govern el tomb insularista.

La relectura estatutària es basa en l'article 39, que preveu la transferència d'un màxim de 27 competències directes i que obre la porta a qualsevol altra, si així ho pacten els consells i el Govern. No es tractaria –perquè l'Estatut no ho preveu– de dotar de capacitat legislativa els consells, però sí de fer-los capaços de gestionar la major part de les competències. Ara per ara, UM no les reclama totes.

El fet que durant el període 1983-1995 mai no s'hagués reclamat un aprofundiment insularista va fer que a poc a poc gaire-

bé totes les opcions polítiques declinassin en la pràctica aquesta reivindicació. Tret d'UM tothom donava per fet, amb matisos, que l'objectiu polític general era precisament el contrari: enfortir Balears com a entitat política comuna. Aquesta era la pràctica política, tot i que cal recordar que l'Estatut permet la lectura que defensa UM.

Ara tot aquest aparent consens ha esclatat. Fruit del pacte, UM reclama la relectura insularista de l'Estatut. Les "alarmes balearistes" han sonat i els socis d'UM han mostrat algunes reticències. En el PSIB hi ha un sector, avui sense responsabilitats de govern ni tampoc orgàniques, que s'hi oposa, tot i que no fan públic el seu rebuig per no fer mal a Antich. També en el PSM i en EU hi ha fortes queixes contra la pressió insularis-

ta d'UM, a pesar que públicament atemperen molt les discrepàncies.

La presidència del Consell mallorquí ha lliurat al Govern balear un informe d'un catedràtic de dret en el qual es presenta el nou model institucional. I per la seva banda el govern ha encarregat un altre informe a un prestigiós jurista en temes autonòmics que posa en dubte alguns aspectes de funcionament de la reforma auspiciada pel Consell. Mentrestant, la pressió política és evident: Munar es va desmarcar d'Antich en el debat de política general de la setmana passada i va reclamar, precisament, una reforma immediata dels consells. Les negociacions ja han començat. Quan s'aprovin els pressuposts, les noves Illes Balears ja seran gairebé una realitat.

Miquel Payeras

Jaume Matas (esquerra) espera conèixer la proposta de la reforma per opinar. Pere Sampol, PSM, (centre) i Eberhard Grosske (EU-els Verds) mostren reticències considerables a les pretensions insularistes d'UM.

<http://www.fm>

radio

WW **R**
WorldWide Radio

Grup Estrader Nadal

<http://www.fm> · e-mail: radio@www.fm

Balmes 162, 3^a · 08008 Barcelona · Teléfono 902 11 89 64 · Fax 93 292 21 96